

Derleme Makale

KÜLTÜRLERARASI ÇALIŞMALARDA YÖNTEMLER, YAKLAŞIMLAR VE
KURAMLAR ÜZERİNE GENEL BİR DEĞERLENDİRME

Tuba ALTUNBEY¹
Mustafa YAĞBASAN²

ÖZ

İnsanoğlu artık teknolojik gelişmelerin hızla evirildiği ve dönüştüğü bir dünyada yaşamaktadır. 'Dijitalizm' olarak adlandırılan bu dönüşümün son çeyrek yüzyılda; teknolojik, ekonomik ve diğer alanlarda sağladığı imkânlar bir taraftan ülkelerarası etkileşimi artırırken diğer taraftan sınırları sınırlatmakta, ortadan kaldırmakta veya yok etmektedir. Adeta küresel bir köy haline dönüşen dünyada kültürler de doğal olarak bir etkileşim içerisine girmekte ve dil de dâhil olmak üzere kültürle ilintili pek çok unsuru mutasyona ve yozlaşmaya uğratabilmektedir. Küresel hegemonik güçlerin lehine işleyen bu süreçte değişimin galibinin okzidental, mağdurunun ise hiç şüphesiz oryantalist coğrafya olduğunu söylemek mümkün görünmektedir. Ancak dünyayı sarmalayan, ırakları yakın kılan ve farklı coğrafyalardaki kültürleri bir araya getiren bu zorunluluk hali, tabii olarak insanların birbirlerini kültürel anlamda anlama ihtiyacını da ortaya çıkarmıştır. 'Kültürel Esperanto' şeklinde de tanımlanabilecek bu oluşumun bir sonucu olarak, kültürlerarası iletişimin müstakil bir disiplin olarak ortaya çıktığını söylemek mümkün görünmektedir. Ancak ampirik ve kuramsal çalışmaların sınırlılığı henüz emekleme periyodunda bulunan söz konusu bu alan yazınının beklenen düzeyde olmadığını göstermektedir. Bu temel felsefeden hareketle bu çalışmada kültürlerarası iletişim disiplini; tarihi, yöntemleri, yaklaşımları ve kuramları açısından kısa değerlendirilmeye tabi tutulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Kültürlerarası İletişim, Kültür, Yöntemler, Kuramlar, Yaklaşımlar

A General Assessment of Methods, Approaches and Theories in Intercultural
Studies

ABSTRACT

Mankind is now living in an era when technological developments are rapidly evolving and transforming. In the last quarter century, this transformation, which can be defined as 'digital development'; technological, economic and other opportunities, while increasing the interaction between countries, on the other hand, liquefy, eliminate or destroy borders. Cultures in the world, which has turned into a global village, naturally interact and can mutate and degenerate many culture-related elements, including language. In this process, which works in favor of global hegemonic forces, it seems possible to say that the winner of the change is the occidental and its victim is undoubtedly the

¹ Arş. Gör., Fırat Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler Bölümü, tcanak@firat.edu.tr
ORCID: 0000-0002-8853-145X

² Prof. Dr., Malatya Turgut Özal Üniversitesi Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Görsel İletişim Tasarımı Bölümü, mustafa.yagbasan@ozal.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0339-0475

orientalist geography. However, this imperative that envelops the world, closes the iraq and brings together cultures in different geographies has also revealed the need of people to understand each other culturally. As a result of this formation, which can be defined as 'Cultural Esperanto', it seems possible to say that intercultural communication has emerged as a separate discipline. However, the limited number of empirical and theoretical studies shows that this literature in the crawling period is not at the expected level. Based on this basic philosophy, intercultural communication discipline in this study; briefly evaluated in terms of history, methods, approaches and theories.

Keywords: Intercultural Communication, Culture, Methods, Theories, Approaches

Giriş

Sanayi öncesi geleneksel toplumlar açısından kültürlerarası iletişimin yürürlükte olması şüphesiz mümkün değildi. Zira kısıtlılıkların (insan sirkülasyonunun, ticaretin, turizmin vs.) hüküm sürdüğü sanayi öncesi toplumlarda kültürlerarasılığın dinamik şeklide hayat bulması doğal olarak gerçekleşmemiştir. Zira bu dönemde kültürlerin karşılaşması ancak ya savaş meydanlarında ya da seyahatnamelerdeki rivayetlerin okunması ile mümkün olabilmekteydi. Örneğin Goethe'nin '*Doğu-Batı Divan*'ı (West-östliche Divan) adlı eseri batı toplumları için egzotik değer ifade eden bir coğrafyanın salt gözlemlere dayalı aktarımlardan ibaretti ve kültürlerin karşılaşmasından ziyade bireysel tespitlerle sınırlıydı. Goethe'nin yaşadığı dönemde bulunmuş olduğu coğrafyanın teolojik buhranından hareketle Doğu dünyası ile kurduğu ilişkiye dair gözlemler her ne kadar önyargılardan arınmış gibi görünse de Doğu kültürüne dair topyekûn bir nesnellığe elbette tekabül etmez. Aynı şeklide Evliya Çelebi'nin '*Seyahatname*'si de lokal anlamda (pek çok coğrafi gözlemlerin yanı sıra) yerel kültürlere dair bireysel perspektif bakış açısına dayalı ipuçları vermektedir ve mübalağalı tasvirlerden ötürü nesnellığı tartışma götürmektedir. Dolayısıyla kültürlerarasılığın geçerli olması bu bağlamda verbal veya non-verbal etkileşimle ancak fiili olarak gerçekleştiğinde ortaya çıkmaktadır.

Ancak ulaşım imkânlarının ve iletişim araçlarının gelişmesiyle birlikte kültürlerarası fiili ve fiziki karşılaşmaların ve kaynaşmaların ivme kazanması bu anlamda sürecin mihengini oluşturmaktadır denilebilir. Kültürün kayıt altına alınması ve dağıtımıyla birlikte dünyanın farklı yerlerinde ve farklı zaman dilimlerinde yaşayan insanların birbirlerinden ve kültürlerinden haberdar olmaları ise bu başkalaşımı hızlandırmıştır. Ulaşım imkânlarının ve ağlarının yaygınlaşması kuşkusuz kültürlerarası iletişimi tetikleyen ve adeta bir ihtiyaç haline dönüşmesini sağlayan en önemli gelişmedir. Bu bağlamda ayrıca kültürlerarası iletişimin dinamiklerini kentleşme, modernleşme ve sanayileşme olarak belirlemek olanaklıdır (Güngör, 2018:57-58). Kültürlerarası iletişimin günümüz koşullarında yaygınlaşmasının kayda değer sebepleri arasında; global ekonomi, turizm, erasmus gibi öğrenci değişim programları vs. şeklinde sıralanmaktadır. Enternasyonal iktisadi

hükümran güçler yerkürenin en ıssız köşesine kadar etki etmekle kalmayıp bir yandan ürünlerini enjekte edebilmekte diğer yandan da uzlaşma içerisinde olabilecekleri toplumlara dillerini de yayabilmektedirler (Yağbasan, 2016 :92). İletişimin nüvesini oluşturan 'dil' hususunda ise İngilizcenin başat konumda olduğu görülmektedir. Kültürlerarası iletişimin yaygınlaşmasında etkili olan unsurlardan biri de sosyal medyadır.

Sosyal medya; internetin gelişimiyle beraber hayatımıza giren, bireylerin ihtiyaç duyduğu her türlü iletişime imkân tanıyan, eğlenceli ve karşılıklı etkileşimi eş zamanlı olmasını sağlayan, bir kitle iletişim aracıdır (Arğın ve Çetinkaya, 2019: 221). Sosyal bir varlık olan insanın, iletişim faaliyetlerinde bulunmadan yaşaması neredeyse imkânsızdır. Bu bağlamda sosyal medya araçları sıklıkla kullanılmaktadır (Arğın, 2012: 47). İnternet ve buna bağlı olarak sosyal medya ortamları bireyleri salt kendi içlerindeki farklı kültürlerle değil, farklı coğrafyaların her hangi bir yerinde mukim olan bireylerin kültürleriyle de ilişki haline getirebilmektedir.

İçinde yaşadığımız dünya gün geçtikçe daha da küçülmektedir. Yıllarca süren yolculuklar şimdi saatler içinde yapılabilir duruma gelmiş ve bir zamanlar yerel ekonomilerle sınırlı olan ticari ilişkiler, geniş çapta bütünleşmiş bir dünya ekonomisine yol açmıştır. Bir zamanlar hataya eğilimli ve zaman alıcı yöntemlerle yolculuk eden bir bilgi şimdi geniş bir medya yelpazesinde göz açıp kapayıncaya kadar iletilebilmekte veya alınabilmektedir. Hemen hemen dünyanın her yerindeki insanlar her zamankinden daha hareketli ve kendi kültürlerinden farklı kültürlere geçme olasılıkları daha fazladır. Kelimenin tam anlamıyla ve metaforik anlamda bizi ayıran duvarlar yıkılmaktadır. Tamamen 'küresel bir köy' olunmasına rağmen, dünyadaki çeşitli kültürlerin her zamankinden daha erişilebilir olduğunu ve bu kültürlerin halklarının gittikçe artan bir oranda temas ettiklerini inkâr etmek mümkün değildir (Spitzberg, 2009:379).

Kültürlerarası iletişim kuşkusuz multikültürel bir semantik açılıma tekabül etmektedir ve bir akademik disiplin olarak farklı kültürel değerlere sahip kişiler ya da gruplararası etkileşimi irdelemektedir. Dolayısıyla yeryüzünün pek çok ülkesi için söz konusu olan istisnai kültürel farklılıkların farkına varılması açısından ve iletişimsel süreç üzerindeki etkilerinin araştırılmasıyla birlikte değer kazanmıştır. "Kültürlerarası iletişim, bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi nitelikli insan yetiştirmek açısından olduğu kadar bir arada barış içinde yaşamak açısından da vazgeçilmez bir öneme sahiptir" (Özdemir, 2011:30-36). Bu çalışmanın amacı, kültürlerarası iletişim disiplininin tarihini, yöntemlerini, yaklaşımlarını ve kuramlarını değerlendirmektir.

Kültürlerarası Çalışmaların Gerekliliği ve Geleceği

Tarihsel süreç içerisinde, farklı kültürler arasındaki iletişimsel ortamlara doğrudan etki eden ve tarihsel açıdan değer atfedilen pek çok iletişimsel etkileşime tanıklık etmek mümkün görünmektedir. Dolayısıyla farklı kültürlerin doğal taşıyıcısı konumunda olan toplumların, milletlerin ya da etnik grupların birbirleriyle girdikleri iletişimin arka planında kültürlerarasılığa dayalı etkileşimin baskın veya başat rol oynadığı söylenebilir. Bu anlamda ayrıca “savaşlar, göçler, finansal, sanatsal ve bilimsel etkinlikler; kimi zaman farklı kültürlerin çatışmasından kimi zaman ise uzlaşmalarından beslenmiştir” (Ercan, 2015:88). Teknolojik gelişmeler, ekonomik nedenler, göçler, turizm hareketliliği, ulaşımda yaşanan kolaylıklar vb. gelişmeler her zaman süreğenlik arz edecek gibi görünmektedir ve bu durum kuşkusuz kültürlerarası iletişim çalışmalarının gerekliliğini de ortaya koymaktadır ve *kültürlerarası iletişim* disiplininin önemi *gelecekte* daha da artacak gibi görünmektedir.

Ulusal ve uluslararası düzeyde toplumsal ve sosyal ilişkilerin ivme kazanmasıyla kültürlerarası iletişim disiplini; bireylerin ‘ötekiler’ özelinde nasıl bir algıya sahip oldukları veya olabilecekleri, ilişkilerin nasıl bir sürece evrilebileceği, etkilenme düzeyinin hangi ölçüde olabileceği, iletişimsel ortamın nasıl şekillenebileceği bağlamında bu disiplini önemli hale getirmiştir (Güven, 2015:108). Kültürlerarası iletişim disiplini özelinde ortaya konulan araştırma ve çalışmaların hız kazanmasının temel nedenlerinden en önemlisinin küreselleşme ile birlikte özellikle çok uluslu işletmelerin kendi bünyelerindeki insan kaynaklarını ve potansiyellerini multikültürel ortama dönüştürerek; yönetim, denetleme ve verimliliği arttırmaya yönelik olduğu söylenebilir. Bu amaca ulaşabilmek üzere söz konusu bu uluslararası şirketlerin yeni modeller, teknikler, stratejiler ve eğitim programları geliştirme çerçevesinde bilgi ve modeller üretmeye çaba harcadığı görülmektedir (Özdemir, 2011:32).

Kültürlerarası iletişim disiplinde pratik açıdan bu gelişmeler yaşanırken teorik anlamda da çalışmaların hızla yaygınlaştığı gözlemlenmektedir. Dolayısıyla kültürlerarası iletişimin disiplinlerarası bir araştırma alanı olarak müstakilliğini ve işlevselliğini akademik anlamda da hissettirmeye başladığı söylenebilir. Kültürlerarası iletişimin kavramsal olarak; bireylerin ve toplumların farklılıkları üzerine odaklandığı, farklılıklar özelinde etkileşimi ve iletişimsel ortamı analiz ettiği ve ayrılıkların ve benzerliklerin farkına varılmasına katkı sunduğu bilinmektedir. Bu anlamda Özdemir’in (2011:30) bu temel düzlemde hareketle alanın önem kazanmasına dair ayrı bir değer atfettiği görülmektedir. Zira bu gereklilik gün geçtikçe daha da ivme kazanarak devam edecek gibi görünmektedir. Dolayısıyla alan yazınına ve literatürüne katkı sağlanması açısından bakirliğini hala korumakta olan bu disiplinin beslenmesi gerekmektedir.

Bir Disiplin Olarak Kültürlerarası Çalışmalar

Artık hızla gelişen bir çağda yaşanmaktadır. Teknolojinin gelişmesi, göç ve seyahat hareketlerinin artması, artan demografik ve nüfus yoğunluğundan meydana gelen değişiklikler veya insan sirkülasyonları farklı kültürel kökenli insanlarla etkileşim gerektiren bir dünya yaratmıştır. Kartarı (2001:22) kültürlerarası iletişimi, *“farklı kültürlere mensup insanlar arasında etkileşim ve anlam aktarımları, yabancının algılanması, açıklanması ve kültürel farklılıkların gözetilmesi gibi konuları inceleyen disiplinler arası bir bilim dalı”* şeklinde tanımlamaktadır. Bu ve benzer tanımlamalarda kuşkusuz ötekinin (yabancının) tanınmasına ve dolayısıyla önyargıların ve subjektif değerlendirmelerin ortadan kaldırılmasına yönelik çabalara tekabül etmektedir.

Kültürlerarası iletişim çalışmasının kökleri, II. Dünya Savaşı sonrası döneme rastlamaktadır. Kültürlerarası iletişim akademik bir disiplin olarak büyük ölçüde; dilbilimi, toplumbilim ve psikoloji gibi pek çok disiplinden yararlanmaktadır. Dilbilim alanında çalışanlar ise daha ziyade dil özeline yoğunlaşarak kültürlerarası etkileşimi bu bağlam üzerinden analiz eden araştırmalar yaparak kültürlerarasılık kodlarının açılmasına önemli katkılar sağlamışlardır. Dilbilimciler ayrıca, ikinci veya üçüncü bir dili öğrenmenin, diğer kültürler hakkında görüşler sunarak ve iletişim repertuarını genişleterek kültürlerarası yetkinliğin artırılabilmesine de işaret etmektedir. Antropologlar, kültürün hayatımızda oynadığı role ve sözsüz iletişimin önemine odaklanmışlardır. Psikologlar, stereotip kavramının ve önyargının bireyin yaşamına ve kültürlerarası etkileşime nasıl işlediğini ele alan çalışmalar da yapmışlardır (Martin ve Nakayama, 2010:45-48).

Kültürlerarası iletişim, iletişim olayını etkileyecek kadar kültürel algıları ve sembol sistemleri farklı olan insanlar arasındaki etkileşimi de içermektedir (Samovar vd. 2013:8). Erdoğan (2011:473) kültürlerarası iletişimi, belli bir gruptan oluşan bireylerin kültürel unsurların kamusal veya kamusal olmayan üyelerinin veya temsilcilerinin arasındaki iletişim şeklinde tanımlamaktadır. Bu anlamda kavramsal tanımlamalara bakıldığında örneğin Selçuk'un (1999:319) bu kavramı doğası gereği, farklı kültürlere ait insanlar arasında gerçekleşen bilgi alış-verişi ve değişimi şeklinde yorumladığı görülmektedir.

Bu bağlamda kompetans ve performans konseptinin ayrı bir değer taşıdığını söylemek mümkündür. Dolayısıyla kültürlerarasılık eylemi ile ortaya çıkan iletişimsel ve etkileşimsel sürecin bireylerin potansiyeli ile doğrudan ilintili olduğu söylenebilir. Zira verici ve alıcı arasındaki kültürel enformasyon birikiminin ve bilgisinin oranı belirleyici bir rol üstlenmektedir. Bozkaya ve Aydın'ın da (2010:32) vurguladığı gibi kültürel birikimin ve potansiyelin fazlalığı, daha reel ve nesnel bir iletişimsel sürecin

gerçekleşmesine, uygun yöntemin seçilebilmesine ve iletişimsel etkililiğin yüksek olmasına katkı sağlayabilecektir.

Kültürlerarası Çalışmalar Literatürü

Dünyada Kültürlerarası Çalışmalar

Kartar'ının (2001:30-31) aktarımı ile kültürlerarası iletişimin bir akademik disiplin olarak temelini Ruth Benedict'in II. Dünya Savaşı sırasındaki Japon kültürüne dair çabalarına dayandırmak mümkündür. Bu süreçte yapılan antropolojik bu çalışmaların temelinde; Japonları anlama ve karşıt olarak bu kültürün Amerikan çerçevesinden anlaşılabilceği bir şekle dönüştürme gayesi vardı. Yine Kartar'ın (a.g.e) aktarımı ile kültürlerarası iletişimin kavramsal olarak kullanımına dair emeralere ilk defa 1959 yılında Edward T. Hall tarafından yayınlanan *The Silent Language* (Sessiz Dil) adlı eserinde rastlanmaktadır. Karşılaştırmalı olarak Hall tarafından yürütülen bu çalışmada; iletişim, bir pratik etkileşim olarak ortaya konulmaya çalışılmış, kültürel araştırmalar iletişim alanı ile ilişkilendirilmiş ve iletişim disiplininin niteliksel araştırma yöntemlerinden faydalanması sağlamıştır.

Kültürlerarası iletişim araştırma ve çalışmalarının ilerlemesinde şüphesiz diğer bir dizi etkenin olduğunu söylemek mümkündür. Birleşmiş Milletler ve bu örgüte bağlı olarak Enformasyon Ajansı'nın kurulması bu açıdan önem arz etmektedir. Yine bu çabalar arasında; *'Fullbright Değişim Programı'* nin devreye girmesi ve *'Uluslararası Gelişme Ajansı'* nin faaliyete geçmesi ile Doğu-Batı arasındaki etkileşime katkı sağlayan *'Teknik ve Kültürel Mübadele Merkezi'* nin faaliyetleri bulunmaktadır.

Kültürlerarası iletişim alanındaki çalışma ve araştırmaları nicelik olarak artıran diğer unsurları şu şekilde özetlemek mümkündür: *'Hippi Devrimi'* nin ABD'de 1960'larda ABD'de ortaya çıkması, 1965 yılındaki Sivil Haklar Yasası'nı destekleyen gösterilerin başlaması ve yine aynı tarihte Göç Yasası gibi tarihsel gelişmelerin yaşanması. *'Variations in Value Orientations'* adıyla 1961 yılında yayınladıkları çalışmanın yanı sıra Kluckhohn ve Strodtbeck'in değer yönelimi münazaralarının kültürlerarası iletişim disiplinine kavramsal olarak önemli katkılar sağladıklarını söylemek mümkün görünmektedir. 1970 tarihi kültürlerarası iletişim disiplinde yaşanan hızlı gelişmelere tekabül etmektedir. Bu sonrası itibariyle yayımlanan eserler arasından en önemlileri; Samovar ve Porter'in (1973) *'Intercultural Communication'*; Reader, Condon ve Yousef'in (1975) *'An Introduction to Intercultural Communication'*; Hall'ün (1977) *'Beyond Culture'* başlıklı çalışmalarıdır. Ayrıca akademik anlamda 1977 yılında yayınlanmaya başlayan ve kültürlerarası iletişim alanında çalışanların etkileşimini geliştiren ve onlara akademik bir platform imkanı sağlayan *'International Journal of Intercultural Relations'* dergisinin katkısı da yadsınamaz bir gerçektir.

1970'lerin başı itibariye yapılan çalışmalar bütünsel olarak bakıldığında o zamana kadar alanda yürütülen çalışmalardaki enformasyonların ne kadar girift ve çeşitlilik arz ettiği görülecektir. Kültürlerarası iletişimin devamlılığı kuşkusuz lisans ve lisansüstü çalışmalarla mümkündür. İşte akademik anlamda kültürlerarası iletişimin ders olarak üniversitelerin ders izlencesinde yer alması ilk olarak 1966 yılında Pittsburgh Üniversitesi'nde görülmektedir. Yine bu alandaki ilk doktora çalışması 1973 yılında Indiana Üniversitesi'nde tamamlanmıştır. Avrupa için bu sürecin daha geç bir tarihe tekabül ettiğini söylemek mümkündür. Bu anlamda ilk etnografik temelli kültürlerarası iletişim çalışmasının 1989 yılında Münih Ludwig-Maximilian Üniversitesi'nde başladığı bilinmektedir (www.ataaof.edu.tr).

Türkiye'de Kültürlerarası Çalışmalar

Türkiye'de kültürlerarası iletişim araştırma ve çalışmalarının daha ziyade sosyolojik bağlam üzerinden yürütüldüğünü söylemek mümkündür. Özdemir'in (2011:31) tespitleriyle kültürlerarası çalışmaların; göç sosyolojisi, sosyal ve kültürel antropoloji ve etnoloji disiplinlerini çatısı altında gelişme gösterdiği tespit edilmiştir. Bu süreçte iletişim alanının sürecin dışında tutulmadığı görülmektedir. Dolayısıyla Türkiye'deki İletişim Fakültelerinde ilk olarak 1996 yılında Ankara Üniversitesi'nin lisans programında ve Prof. Dr. Asker Kartarı'nın yürüttüğü ders ile kültürlerarası iletişim çalışmalarının başladığını söylemek mümkündür. Daha sonra ise 2003 yılı itibariyle Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesinde seçmeli lisans dersi olarak ve 2005 yılı itibariyle de Başkent Üniversitesi İletişim Fakültesinin lisans ders izlencesinde yer aldığı görülmektedir. Günümüzde ise pek çok İletişim Fakültesi'nde kültürlerarası iletişim dersi lisans düzeyinde verilmeye devam etmektedir (Özdemir, 2011:31).

Kültürlerarası Çalışmalarda Yöntemler

Kartarı'nın (2017:217) ifadesiyle; her hangi bir grubu ya da o grubun kültürünü kavramaya, anlamaya ve betimlemeye yönelik bilimsel çabaların tamamı '*etnografi*' bilimi olarak tanımlanmaktadır. Nitel araştırma metodolojisine dayalı bu çabalar; araştırılan veya incelenen grubun bütünsel kültürünün yanı sıra bileşenleri veya bileşenler arasındaki ilişkilerinin anlaşılmasını o kültürün mensuplarının bizatihi gözünden görüp ve yine o kültürün kodlarıyla anlamlandırmayı ihtiva etmektedir denilebilir. Kendi grubundan farklı bir grubu kavramanın şifresi kuşkusuz o gruba ait iletişim kodlarının çözülmesidir. Kültür ve iletişim arasındaki işlevsellik veya temel geçit de zaten bu noktada devreye girmektedir. Zira insani iletişimin nüvesini oluşturan belirtkeler kültürel kodlardır. Bu sebeple farklılıklara farklı bir bakış açısıyla bakabilmenin, daha doğrusu araştırmanın gözüyle anlamlandırabilmenin yolu

araştırılanın kültürel kodlarına hâkim olmak ve o kodları çözümleyebilmektir. Kartarı'nın (2017:217) aktarımıyla; kitle veya kültür mensuplarından ayrı ayrı veya topyekûn alınan enformasyon, görüş ve düşünceler o alandaki yazından toplanan bilgilerle mukayeseli olarak test edilmekte, ihtiyaç halinde yeniden alana müracaat edilmekte, müşahedeler ve diyaloglar yinelenmekte ve her müştereklik irtibatları ve sosyal yaşam pratikleri bağlamında analiz edilmektedir. Bu doğrultuda elde edilen dataların yorumlanması ile tekraren inşa edilerek grup anlamlandırılmaya çalışılmaktadır. Kartarı'ya (a.g.e: 217) etnografi bu çerçevede niteliksel çalışmaların temelini oluşturan tüm metotları ihtiva eden bir çerçeve olarak da telakki edilebilir.

Tabiatı gereği kültürün belirgin olmayan veya göreceli olan özelliklere sahip olduğu ve ölçünlü veri toplama yöntemleri ile ölçülemeyeceği söylenebilir. Kültür, gözlemlenir, yaşanılarak ve hissedilerek anlaşılabilir. Yıldırım ve Şimşek'e (2018:68) göre kültür, gözlemlenir, yaşanılır ve hissedilir. Bu açıdan kültür analizi metodu ile araştırmasını gerçekleştirmek isteyen bir araştırmacının yoğunlaştığı kültürü ve bu kültürün üyeleri veya gruplar üzerindeki tesirlerini detaylı ve derinliğine anlamlandırabilmesi amacıyla sahada uzun süre kalması ve yoğun bir veri toplama çalışmasına müracaat etmesi gerekmektedir. Araştırmaya kaynak veya veri teşkil eden unsurlar daha ziyade o ekini oluşturan ve o kültürden etkilenen bireyler veya gruplardır. Datalar daha ziyade müşahede, görüşme ve metafor gibi nitel veri toplama metotları ile gerçekleştirilmektedir. Bunlara bazen doküman (belge) analizi de eşlik etmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018:68). Niteliksel düşün alanının kökenlerinden biri de yine kuşkusuz diğer bir bilimsel alan olan '*hermeneutik*'tir (yorumlama bilimi) Hermeneutik kavramsal olarak; "*metinlerin bilimsel yorum temellerinin oluşturulması için gösterilen bütün çabalar*" şeklinde tanımlanmaktadır (Kartarı, 2017:203).

Fırıncıoğulları'na (2016:39) göre; Alman Tarih Okulu sosyal, bilimler disiplinlerinde yapılan araştırmalarda; çalışılan dönemin kültürel ve ulusal değerlerine ve öğelerine mutlak surette ihtimam gösterilmesine önem vermektedir. Yazar bu yaklaşımı ile her toplumun kendi özgünlüğü çerçevesinde ele alınmanın değerine vurgu yapmakta ve düşünceden hareketle herhangi bir toplumsal yapı içerisinde yürütülen araştırmanın bu Okul'un anlayışına göre müstakil olarak universal bir keyfiyet arz etmeyeceğine atıfta bulunmaktadır (Fırıncıoğulları, 2016:39).

Kültürlerarası Çalışmalarda Yaklaşımlar

1980'lerde popüler olan sosyal bilim yaklaşımı (işlevselci yaklaşım olarak da adlandırılmaktadır) psikoloji ve sosyoloji araştırmalarına dayanmaktadır. Bu yaklaşım, tanımlanabilir bir dış gerçekliği sınama temeline dayanmaktadır. Ayrıca, insan davranışının tahmin edilebilir olduğunu ve araştırmacının amacının davranışı

tanımlamak ve tahmin etmek olduğunu varsaymaktadır (Martin ve Nakayama, 2010:54). Araştırmacılar, sosyal bilimler yaklaşımını kullanarak davranışı tanımlamayı ve öngörmeyi amaçlamaktadırlar ve genellikle nicel yöntemleri kullanmaktadırlar (Flammia ve Sadri, 2011:104). On dokuzuncu yüzyılın başlarında Fransa'da ortaya çıkan paradigma üzerindeki en büyük etki, Auguste Comte, Herbert Spencer, Emile Durkheim ve Vilfredo Pareto gibi sosyal teorisyenlerin çalışma ve araştırmaları olmuştur (Burrell ve Morgan, 1979:26).

Yorumlayıcı (Hermeneutiksel) yaklaşım, tahmin edilemez ve yaratıcı olduğuna inandıkları insan davranışlarını tanımlamakla ilgilenmektedir; kültürün iletişim yoluyla yaratıldığına ve sürdürüldüğüne inanmaktadırlar. Yorumlayıcı araştırmacılar genellikle çalıştıkları toplulukların üyeleriyle doğrudan ilgilenir ve genellikle onlarla yakın arkadaşlıklar kurar. Yorumlayıcı yaklaşım, araştırmacının dayattığı bir çerçeveden ziyade, incelenen kültür üyeleri açısından kültürü incelemektedir (Flammia ve Sadri, 2011:105). Bu yaklaşım, belirli toplulukların yaşamlarını anlamlandırmak için geliştirdikleri yapılandırılmış farklı konuşma yöntemlerini anlamak isteyen Dell Hymes tarafından yapılan erken etnografik çalışmaların bir kısmına dayanmaktadır (Hall, Covarrubias and Kirschbaum, 2018:20). Bu araştırma türü, antropoloji ve alan çalışmaları, gözlemler ve katılımcı gözlemleri gibi dilbilimden türetilmiş nitel yöntemleri kullanmaktadır (Martin ve Nakayama, 2010:59). Yorumlayıcı yaklaşım ve anlayışın kökenini, Alman idealist sosyal düşünce geleneğine ve Kant'ın çalışmalarına dayandırmak mümkündür (Burrell ve Morgan, 1979:31).

Eleştirel yaklaşım, gerçeği öznel olarak görür ve iletişimin gerçekleştiği bağlamı incelemenin önemine odaklanır. Eleştirel çalışmacılar, kültürü güç mücadeleleri olarak görmektedirler ve özellikle toplum içindeki gücün eşit olmayan dağılımı ile ilgili kültürel farklılıkları incelemektedirler. Sadece kültürlerarasındaki insan davranışını incelemekle kalmayıp, aynı zamanda toplumdaki değişimi de etkilemekle ilgilenmektedirler (Flammia ve Sadri, 2011:105). Eleştirel bilim insanları iletişimdeki güç ilişkileriyle de ilintili çalışmalar yürütmektedirler. Onlar açısından, iletişimdeki kültürel farklılıkların tespit edilmesi yalnızca kudret ve güç farklılıklarına dayalı olarak önem taşır. Bu bakış açısına göre değerlendirildiğinde kültürün, nüvesinde bir savaş ortamıdır ve çoklu yorumların bir arada bulunduğu, ancak başat veya dominant bir gücün her zaman etkin olduğu bir yapılanmadır. Kritik araştırmacıların amacı salt insan davranışlarının anlamlandırılması değil, aynı zamanda gündelik iletişimsel eylemlerin de değiştirilmesidir. Araştırmacılar, iktidarın kültürün söz konusu olduğu anlarda insanın nasıl bir işlevselliğe evirildiğini inceleyerek ve raporlayarak standart bir bireyin güç ve baskı güçlerine nasıl direneceğini kavramalarına yardımcı

olabileceklerini varsaymaktadır. Eleştirel araştırmacılar çoğunlukla iletişime tesir eden (siyasi ve sosyal yapılar gibi) makro açılara odaklanmaktadır. Bu yaklaşımı kullanan araştırmacılar öznel (objektifin aksine) ve maddi gerçekliğe inanmaktadırlar. Eleştirel bilim insanları tarafından tercih edilen yöntemler, genellikle bu metinleri üreten kültür endüstrilerinin ekonomik bağlamında ortaya çıkan metinsel analizlerdir (Martin ve Nakayama, 2010:65-66).

Diğer taraftan (Iammia ve Sadri'ye göre (2011:106) diyalektik anlayış sosyal bilimi, eleştirel ve hermeneutiksel yaklaşımların liyakatini kabul etmekte, aynı zamanda bireyin bu yaklaşımlardan her hangi birinin sağladığı bakış açısıyla kendisini sınırlamamasının gerekliliğine vurgu yapmaktadır. Diyalektik yaklaşım, üç perspektifin bir arada kabul görmesini istemektedir. Çoklu perspektiflerin kabulü, dünyaya ilişkin algımızı genişletmektedir ve yeni kategoriler yaratmamızı ve kültürlerarası iletişim çalışmasının karmaşık potansiyelini görmemizi sağlamaktadır.

Kültürlerarası Çalışmalarda Kuramlar

Hofstede'nin kültürel boyutlar teorisi ve Kluckhorn ve Strodtbeck'in değer yönelimleri kuramı kültürlerarası çalışmalarda önemli yer tutmaktadır. Bu bağlamda şunlar söylenebilir: Hall'e (1990:38) göre; aynı kültür ve dil coğrafyasında yaşayan toplumların etkileşim için kullandığı en etkin araç konuşmadır. Dolayısıyla kültürün ve insan ilişkilerinin gelişimi ve süreğenliği için etkileşim son derece önem arz etmektedir. Çelik ve Görpe'ye (2003:385) göre ise bağlam, kişilerarası iletişimde bireylerin hangi davranış kalıbını sergilemelerinin, nasıl davranmalarının ve refleks vermelerinin gerektiğine kılavuzluk edecek semantik açılımlarını ve ipuçlarını temin etmektedir. Bir anlamda bağlam, olaylara bakmanın birçok yolundan sadece biridir. Bununla birlikte, aradaki farkların dikkate alınmaması sorunlara neden olabilir ve hatta örneğin zaman zaman turistleri rahatsız edebilmektedir (Hall, 1976:113). Yüksek Bağlam ve Düşük Bağlam iletişimi ve yüksek bağlam iletişimi terimleri, insan iletişim tarzlarının nasıl farklılaştığını açıklamak için bunları kullanan antropolog E. T. Hall'den gelmektedir. Hall'a göre, 'Düşük Bağlamlı İletişim'de anlam, yazılı ve sözlü mesajlarla ifade edilmektedir. Öte yandan, 'Yüksek Bağlamlı İletişim'de niyet veya anlam en iyi şekilde jestler, sosyal gelenekler, sessizlik, nüans veya ses tonu dahil olmak üzere örtülü bağlamlar aracılığıyla aktarılabilir. Düşük bağlam kültürlerinde ne söylendiği (içerik) birincil öneme sahipken, yüksek bağlam kültürlerinde ise mesajın nasıl iletildiği daha önemlidir (Bennett, 2015:378).

Hofstede tarafından geliştirilen ilk sınıflandırma, kültür tarafından etkilenen ve değiştirilen altı değer boyutunu (bireysellik / ortaklaşalık, belirsizlikten kaçınma, güç mesafesi, erillik/ dişillik, uzun vadeli / kısa vadeli yönelim ve hoşgörü / kısıtlama)

tanımlar. Hofstede'nin kültürel boyutlar kuramında yer alan alt başlıkları ve açıklamaları şu şekildedir (Samovar vd. 2013:184):

a- Bireysellik/Ortaklaşalık: Bireyi merkeze alan toplumlarda, her bireyin kendine özgü bir yaşam hakkı anlayışı vardır ve birey, toplumdan önceliklidir. Hukuk ve haklar, herkes için aynı biçimde uygulanır (Gürbüz ve Bingöl, 2007:73). Ferdiyetçi kültürler bireysel amaçları vurgular ve insanların kendilerine ve aile bireylerine ehemmiyet vermesi beklenir. Buna karşılık ortaklaşa kültürler grup hedeflerini vurgular ve topluluğun esenliğini bireyin esenliğinin üstünde tutarlar. Ortaklaşa kültürlerde, topluluk grup sadakati karşılığında üyelerinin ihtiyaçlarını karşılar. Buna göre, ortaklaşa kültürlerde insanların çalıştıkları örgüte daha büyük bağlılık duyabileceği düşünülmektedir (Sriramesh ve White, 2005, s. 634). Amerika Birleşik Devletleri'ndeki bireysellik, çalışanların kariyerlerini ilerletmek için işleri değiştireceği beklentisiyle doğal karşılanmaktadır. Fakat Japonya'da bireyler geleneksel olarak aynı şirketle olan ilişkilerini sürdürmeyi beklemektedirler. Çünkü işlerini değiştirmek diğer çalışanlara ve organizasyona karşı sadakatsiz olmak anlamına gelmektedir (Samovar vd. 2013:185-186).

b- Belirsizlikten Kaçınma: Belirsizlikten kaçınma konusunda yüksek olan kültürler, yapılandırılmamış, net olmayan veya tahmin edilemeyen durumlar tarafından endişelenmektedirler. Öte yandan, belirsizlikten kaçınmanın düşük olduğu kültürler yansıtıcı, daha az agresif, görece hoşgörülü ve duygusal değildir (Bergiel, Bergiel ve Upson, 2012:70). Turan, Durceylan ve Şişman (2005:186) bu yaklaşımı kısaca şu şekilde özetlemektedirler: Bir toplumun ya da kültürün mensuplarının, müphem ve karmaşık durumlarda hangi ölçüde imtina ettiğini ve sakındığını ifade eder. Belirsizlikten kurtulmanın baskın olduğu örgütlerde bireyler kural odaklıdır ve kuralların dışı hareket etmek riske ve kargaşaya sebebiyet verir. Yöneticilerin tüm doğrulara hâkim olduğu öngörülür. Değişimlere karşı bir refleks mevcuttur. Çalışanlar, her daim meşguliyet halinde olmalıdır ve onlara teferruatlı iş tanımları yapılmalıdır. Belirsizlikten kaçınmanın kırılma olduğu örgütlerin mensupları, örgütsel yaşamı olduğu içselleştirirler. Karşılaşılan kural dışı hadiseler karşısında daha az gerginlik hâkimdir. Yöneticiler hâkim olmadıkları konuları kolayca söyleyebilirler. Normlar esnektir ve aşırı kuralcılığa gerek yoktur. Sıgırı ve Tıgılı'ya (2006:332) göre ise bireyler belirsizliğin hüküm sürdüğü ortamlara entegre olmakta önemli oranda çıkmazlarla karşı karşıya kalmakta ve enformasyonun kifayetsiz olduğu ya da belirgin olmadığı, karmaşıklığın mevcut olduğu, değişimlerin hızlı ve

öngörülemeyen bir biçimde ortaya çıktığı durumlarda kendilerini tehdit altında hissetmektedir.

- c- **Güç Aralığı:** Düşük güç mesafeli ülkeler, toplumdaki eşitsizliğin en aza indirilmesi gerektiğine inanmaktadır. "Düşük güç mesafesi" olarak adlandırılan kültürler yasalar, normlar ve güç ayrımlarını olabildiğince az yapan günlük davranışlar tarafından yönlendirilmektedir. "Astarlar ve üstler birbirlerini eşit olarak kabul etmektedir. İktidardaki insanlar, süpervizörler, yöneticiler veya devlet görevlileri olsun, genellikle seçmenleriyle etkileşime girmektedir ve gerçekte olduklarından daha az güçlü görünmeye çalışmaktadır. Hemen hemen her iletişim ortamında bu boyutun işaretleri gözlemlenebilmektedir (Samovar vd. 2013:189-190). Düşük güç mesafeli çalışma merkezlerinde alınan kararların, astlara danışıldığını, destek ekiplerine güvenen patronları ve durum sembollerinin minimumda tutulduğu gözlemlenmektedir (Hofstede and Minkov, 2010:74). Yüksek güç mesafeli ülkelerdeki insanlar, gücün ve otoritenin yaşamın gerçekleri olduğuna inanmaktadır. Hem bilinçli hem de bilinçsiz bir şekilde, bu kültürler üyelerine bu dünyada insanların eşit olmadığını ve herkesin sayısız toplumsal hiyerarşi tarafından açıkça işaretlenmiş haklı bir yere sahip olduğunu öğretmektedir (Samovar vd. 2013:189). Haklı yer kavramı, küresel markaların rolünü anlamak için önemlidir. Büyük güç mesafeli kültürlerde, başkalarının uygun saygı gösterebilmesi için birinin sosyal statüsü açık olmalıdır (Mooij ve Hofstede, 2010:88). Türkiye güç mesafesi yüksek olan ülkelerdendir. Bir başka ifadeyle ülkemizde çalışanların üstlerine itaatkâr; güçlü ve nüfuzlu insanlardan fazla çekinen ve kendilerine ne yapacaklarının dikte edilmesinden rahatsız olmayan bir görüntü arz etmektedirler (Gürbüz ve Bingöl, 2007:72).

- d- **Erillik/Dişillik:** Erkeklik, bir toplumdaki baskın değerlerin kötü niyetli olduğu boyuttur. Eril odaklı bir kültür, Duygusal cinsiyet rolleri açıkça ayırt edildiğinde bir topluluğa eril denilmektedir. Maskulin bu anlayışa göre; erkeklerin daha iddialı, sert ve özdeksel başarıya odaklanmaları beklenirken, kadınların daha mütevazı, hoşgörülü, hassas ve kişisel olmalarının beklentisi söz konusudur. Kadınlara değer veren kültürler besleyici davranışları vurgulamaktadır. "Duygusal cinsiyet rolleri üst üste bindiğinde bir toplum kadınsı olarak adlandırılmaktadır. Hem erkeklerin hem de kadınların mütevazı, yumuşak ve yaşam kalitesiyle ilgilenmeleri gerekmektedir (Hofstede and Minkov, 2010:140). Turan, Durceylan ve Şişman' (2005:186) bu konuda özetle şu tespitlerde bulunmaktadırlar: Bir toplumda sosyal yaşam

içerisinde erkeğe ve kadına atfedilen ya da yüklenen rol, toplum açısından geçerli ve başat değerlerin hangi ölçekte erkeğe veya kadına has olduğunu ihtiva eder. Oysa feninal değerlerin başat olduğu toplumlarda çatışmalar daha ziyade uzlaşıyla çözüme kavuşur. Çalışan partnerler arasında içten ve sıcak ilişkiler vardır. Dezavantajlılara yardım, yaşam kalitesi ve hizmet önemlidir. Maskuline özgü olduğu varsayılan değerler arasında ise yarış, zafer, güçlü olma, hırs, mütecavizlik, çalışanlar arası rasyonel ve mesafeli ilişkiler gözlemlenir.

- e- **Hoşgörü/Kısıtlanma:** Hoşgörülü kültürlerde, bireylerin herkese gülümsemeleri beklenmektedir, ancak kısıtlanmış bir kültürde, bir yabancıyla gülüşü şüpheyle karşılanmaktadır (Samovar vd. 2013:193).
- f- **Uzun Vadeli / Kısa Vadeli Yönelim:** Hofstede'e (1993:90) göre uzun dönemli eğilimi olanın geleceğe yönelik tasarruf ve devamlılık gibi değerlere sahip olduğu görülür. Kısa vadeli yönelim tarafında olanlarda ise; geçmişe ve şimdiki zamana ait geleneğe saygınlık ve sosyal zorunluluklara uygunluk gibi değerler mevcuttur. Uzun vadeli eğilim boyut ise bireylerin uzun veya kısa vadeli bir yönelişe sahip olmaları ile doğrudan ilintilidir. Uzun döneme eğilimli toplumlardaki insanlar pek çok şeyden haberdarlardır, yatırım yapabilecek birikimleri vardır ve dayanıklıdırlar. Bu stereotipilerin fikirleri statik değil, dinamiktir ve ilişkiler daha ziyade statülerine göre belirlenmiştir. Kısa döneme eğilimli kültürlerde ise bireyler salt bir mutlak hakikatin olduğunu düşünmektedirler ve hemen sonucun hemen ortaya çıkması beklentisi içerisindedirler. Vermeulen (1997:849) istisnai özellikteki bu kültürlerde gerçekleşen yönetim uygulamalarından anlık sonuç beklentisi içerisinde olmayı ve zamanla sonuç elde etmeyi tasarlayan davranışlara rastlamak mümkündür. Kluckhohn ve Strodtbeck farklı kültürler ile ilgili çalışmalar yapmış antropologlardır. Çalışmalarından elde ettikleri sonuçları "**Değer Yönelimleri**" olarak ortaya koymuşlardır. Kluckhohn bu değerleri, "*örtük ya da açık, kişi ya da grupları ayırtırmaya, var olan davranışın biçimleri, araçları ya da sonuçları arasından seçim yapmaya yardımcı olan kavramlar*" şeklinde tanımlamaktadır. Bu araştırmacıya göre bir değerler manzumesi veya düzeni olmayan bireyler, diğerlerinden ne istediklerini, neye gereksinim duyduklarını, gayelerinin nasıl düzleneceğini ve nasıl bütünleştirileceğini tasavvur edemezler. Değerler, bireylerin edim tercihini ve olayları değerlendirmesine etki eden kavramlardır (Soydaş, 2010:81).

Sonuç

Kültürlerarası iletişim çalışmaları Edward T. Hall'ın öncülüğünde başlamıştır ve ikinci dünya savaşından sonra ivme kazanmıştır. Son dönemlerde yaşanan baş döndürücü gelişmeler ve değişimler kültürlerarası iletişim çalışmalarının gerekliliğini ve önemi ortaya koymuştur. Kültürlerarası iletişim çalışmalarında yer alan yöntemlerin, kuramların ve yaklaşımların değerlendirilmesi farklı kültürlerin anlaşılması açısından önem arz etmektedir.

Son zamanlarda kültürlerarası iletişim disiplini üzerine yapılan çalışmalar yoğunluk kazanmıştır. Betimsel bir çalışma olan bu değerlendirme makalesinde kültürlerarası iletişimde yer alan bazı konu başlıklarına değinilmiştir. Son dönemlerde kültürel çalışmaların analizinde etnografi yöntemi kullanılmaktadır. Kültür analizi diye adlandırdığımız etnografi çalışmalarında üzerinde çalışılan kültürün yeterli düzeyde anlaşılması önemlidir. Çünkü farklı kültürlerde aynı tavır ve davranışlar farklı anlama gelebilmektedir. Kültürel çalışmaların analizinde başvurulan bir başka yöntem de hermeneutiktir. Hermeneutik, yorumlama sanatıdır. Kültürlerin anlaşılması noktasında hermeneutik bağlam üzerinden hareket etmektedir. Sonuç olarak kültürlerarası iletişim disiplininde ortaya konulan teorilerin alanda çalışanlara veya araştırma yapanlara yönelik bir dayanak oluşturduğu söylenebilir. Bu alanda geliştirilen kuramların multikültürel ortamlarda belirginleşen iletişim bariyerlerini veya çatışmalarını ortadan kaldırmada önemli kolaylıklar sağlayacağı söylenebilir.

Extended Abstract

Human beings live now in an age where the technological developments are rapidly evolving and transforming. The opportunities in technological, economic and other fields provided by this transformation, which can be defined as "digital development", in the last quarter century, increase the transnational interaction on the one hand, and liquefy, eliminate or destroy the borders on the other. Cultures naturally interact and can cause many elements related to culture, including language, to mutate and degenerate in the world that has been transformed into a global village. In this process in favor of global hegemonic powers, it seems possible to say that the winner of the change is occidental and the victim is undoubtedly the orientalist geography. However, this state of necessity, which encompasses the world, makes the distance closer and brings together the cultures in different geographies, has naturally also revealed the need for people to understand each other in a cultural sense. It seems possible to express that intercultural communication has emerged as an independent discipline because of this formation, which can also be defined as "Cultural Esperanto". However, the limitations of empirical and theoretical studies show that this body of literature, which is still in its infancy, is not at the expected level. Based on this basic philosophy, this study evaluates the intercultural communication discipline in terms of its history, methods, approaches and theories.

Under his leadership, Edward T. Hall has initiated the intercultural communication studies has been initiated under the leadership of Edward T. Hall and gained momentum after the Second World War. Dizzying developments and changes in recent years have revealed the necessity and importance of the intercultural communication studies. Evaluating the methods, theories and approaches in the intercultural communication studies is important for understanding different cultures. Recently, the studies on the intercultural communication discipline have intensified. This article, which is a

descriptive study, has mentioned some topics in the intercultural communication. Recently, the ethnography method has been used in the analysis of cultural studies. In ethnographic studies called as culture analysis, it is important to understand the culture studied on a sufficient level since the same attitudes and behaviors in different cultures may have different meanings. Another method used in the analysis of cultural studies is hermeneutical. Hermeneutics is the art of interpretation. It acts through the hermeneutic context in understanding the cultures. The intercultural communication theories reveal anchor points for those who work and do research in these fields. The theories established in this area provide significant convenience in eliminating communication barriers and conflicts in multicultural environments.

The roots of intercultural communication study coincide with the period after World War II. The intercultural communication discipline has greatly benefited from the disciplines such as linguistics, anthropology, and psychology. Linguists have conducted studies focusing on the importance of language and intercultural interaction. The linguists also point out that learning a second or third language can increase intercultural competence by offering views on other cultures and broadening the communication repertoire. Anthropologists have focused on the role that the culture plays in our lives and the importance of nonverbal communication. Psychologists have also conducted studies on how stereotype concept and prejudice work into an individual's life and intercultural interaction. The infrastructure of the discipline called intercultural communication is formed by Ruth Benedict's anthropological studies for the US War Information Office during World War II, in order to understand Japanese and to ensure that American ideas are conveyed in a way they can understand. As a concept of intercultural communication, it was first used by Edward T. Hall in his work dated 1959 "The Silent Language". By trying to reveal the practical interaction in communication with the comparative culture studies he conducted, Hall has expanded his cultural studies to the field of communication and made use of qualitative research methods in the field of communication. The social science approach (also called the functionalist approach), popular in the 1980s, is based on psychology and sociology research. This approach is based on testing an identifiable external reality. It also assumes that human behavior is predictable and that the researcher's purpose is to describe and predict behavior. Emphasizing the necessity to focus on the cultural values and national elements of the period, which are necessarily addressed in any study in the field of social sciences, the German History School emphasizes the importance of considering and evaluating each society in its particularity. In this direction, the emphasis of the School on the fact that the work to be done in any society does not have a universal quality that includes all other societies

When the intercultural communication is evaluated theoretically, Hofstede's theory of cultural dimensions comes to the fore and is generally evaluated under the following headings:

- a- Individuality/Partnership:
- b- Avoiding Uncertainty:
- c- Power Range:
- a- Masculinity/Feminine: Tolerance/Restriction:
- b- Long Term/Short Term Orientation

Kaynakça

Arğın, E., (2020), Dijital Pazarlama Döneminde Sosyal Medya ve Diyalojik İletişim: "Samsungturkiye" Adlı Twitter Hesabının İncelenmesi, Sadakaoğlu M. C.-Arğın E.-Erol E. G., (Ed.), Dijital Kültür ve Sosyal Medya Okumaları içinde, (1. baskı), Hiper yayım, 46-71, Ankara.

- Arğın, E. ve Çetinkaya, M. (2019). "Yabancı Dil Öğreniminde İnternet ve Sosyal Medya Kullanımı Üzerine Nitel Bir Araştırma" International Journal of Language Academy. c.7, s.4, 221-231.
- Bennett, J. M. (2015). "The SAGE Encyclopedia of Intercultural Competence", Sage Publication, USA.
- Bergiel, E. B.; Bergiel, B. J. ve Upson, J. W. (2012). "Revisiting Hofstede's Dimensions: Examining the Cultural Convergence of the United States and Japan", American Journal of Management vol. 12(1), ss:69-79.
- Bozkaya, M, ve Aydın, İ. E. (2010). "Kültürlerarası İletişim Kaygısı: Anadolu Üniversitesi Erasmus Öğrencileri Değişim Programı Örneği", İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, Sayı:39, ss: 29-42.
- Burrell, G. ve Morgan, G. (1979). "Sociological Paradigms and Organisational Analysis: Elements of the Sociology of Corporate Life", New Hampshire: Heinemann Portsmouth.
- Çelik, C. ve Görpe, S. (2003). "Yerel Kültürlerde Uluslararası Halkla İlişkilerin Temel Kriterleri", İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Hakemli Dergisi, Sayı 17., 379-390.
- Ercan, M. (2015). "Kültürlerarası İletişim: Eskişehir'de Yaşayan Alt kültür Gruplarından Biri Olan Arnavutların, Hâkim Kültürle İletişimi Bağlamında İncelenmesi", Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- Erdoğan, İ. (2011). İletişim Anlamak, Pozitif Matbaacılık, Ankara.
- Fıncıoğulları, S. (2016). "Sosyal Bilimler ve Hermeneutik Üzerine Kısa Bir Değerlendirme", Sosyoloji Dergisi, sayı:33, ss:37-48.
- Flammia, M. ve Sadri, H. A. (2011). "Intercultural Communication From an Interdisciplinary Perspective", US-China Education Review, 8(1), 103-109.
- Hofstede, G. J and Minkov, M. (2010). "Cultures And Organizations Software Of The Mind", McGraw-Hill, New York.
- Hofstede, G. (1993). "Cultural Constraints in Management Theories", Academy of Management Executive, Vol:7, ss: 81-94.
- Güngör, N. (2018). İletişim Kuramlar Yaklaşımlar, Siyasal Kitabevi, 4.Baskı, Ankara.
- Gürbüz, S. ve Bingöl, D. (2007). "Çeşitli Örgüt Yöneticilerinin Güç Mesafesi, Belirsizlikten Kaçınma, Eril-Dışıl ve Bireyci-Toplulukçu Kültür Boyutlarına Yönelik Eğilimleri Üzerine Görgül Bir Araştırma", The Journal of Defense Sciences. 6.2, 68- 87.
- Güven, M. S. (2015). "Kültürler Arası İletişim Engelleri: 1991'den Günümüze Türkiye-Ermenistan İlişkileri Örneği", International Journal of Science Culture and Sport, Sayı:4, ss: 105-111.

- Hall, B.J., Covarrubias, P. O, and Kirschbaum, K.A. (2018). "Among Cultures: The Challenge of Communication", (3.Baskı), Routledge, New York.
- Hall, E. T. (1976). Beyond Culture, Anchor Books, New York.
- Hall, E. T. (1990). The Silent Language. New York: Random House
- Kartarı, A. (2001). Farklılıklarla Yaşamak: Kültürlerarası İletişim, Ürün Yayınları, Ankara.
- Kartarı, A. (2017). "Nitel Düşünce ve Etnografi: Etnografik Yönteme Düşünsel Bir Yaklaşım", Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Kültürel Çalışmalar Dergisi, Cilt:4, Sayı:1, ss:207-220.
- Martin, N. J. ve Nakayama, T. (2010). "Intercultural Communication In Context", (5. Baskı). McGraw-Hill, New York.
- Mooij, M. ve Hofstede, G. (2010). The Hofstede Model: Applications to Global Branding and Advertising Strategy and Research. International Journal of Advertising, 29/1, ss:85-110.<https://cpb-us-w2.wpmucdn.com/sites.gsu.edu/dist/4/1635/files/2015/07/8-Hofstede-CulturalDimensions-1pur3x7.pdf> 9.9.2019.
- Özdemir, İ. (2011). "Kültürlerarası İletişimin Önemi", Folklor/Edebiyat, Cilt:17, Sayı:66, ss: 29-38.
- Samovar, L. A., Porter, R.E., Mcdaniel, E.R, & Roy, C. S. (2013). "Communication Between Cultures" Wadsworth, Boston.
- Selçuk, A. (1999). "Kültürlerarası İletişimi Engelleyen Bazı Faktörler", Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:5, ss: 319-324.
- Sıgı, Ü. ve Tıgılı, M. (2006). "Hofstede'nin 'Belirsizlikten Kaçınma' Kültürel Boyutunun Yönetimsel-Örgütsel Süreçlere ve Pazarlama Açısından Tüketici Davranışlarına Etkisi", Marmara Üniversitesi I.I.B.F. Dergisi. 21.1, 327-342.
- Spitzberg, B. H. (2009). A Model of Intercultural Communication Competence. (Ed.). L. A. Samovar, R. E. Porter, R.M. Edwin Intercultural Communication- A Reader, Wadsworth Publishing, Boston, ss: 381-392.
- Sriramesh, K. ve White, J. (2005), "Toplum Kültürü ve Halkla İlişkiler, Halkla İlişkiler ve İletişim Yönetiminde Mükemmellik", 1. Baskı, Ed. James E. Grunig, v.d., çev: Elif Özsayar, Rota Yayınları, İstanbul, ss: 623-640.
- Soydaş, A, U,. (2010). "Kültürlerarası İletişim Farklı Kültürel Ortamlarda Çalışma ve İletişim", Parşömen Yayıncılık, İstanbul.
- Turan, S., B. Durceylan, ve M. Şişman. (2005). "Üniversite Yöneticilerinin Benimsedikleri İdari ve Kültürel Değerler", Manas Üniversitesi Sosyal Bilimleri Dergisi. 13, 181-202.

Vermeulen, H. G. (1997). *“What Differences in the Cultural Backgrounds of Partners Are Detrimental for International Joint Ventures?”* Journal of International Business Studies, Vol. 28, No. 4 ss: 845-864.

Yağbasan, M. (2016). *“Almanya ve Türkiye Özelinde Kültürlerarası İletişim”*, Literatürk Academia, Konya.

Yıldırım, A, ve Şimşek, H. (2018). *“Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri”*, Seçkin Yayıncılık, 11.Baskı, Ankara.

<https://www.ataaof.edu.tr/Dosyalar/KulturlerarasiIletisim.pdf>